

Chronisch vermoeid door corona: 'Dit is een nieuwe ziekte. En een buitensporige'

Fysiek lijkt er niets aan de hand en toch heeft een deel van de ex-covid-patiënten maanden later nog altijd ernstige klachten. Die lijken sterk op een onbegrepen aandoening, het chronischvermoeidheidssyndroom. Het onderzoek ernaar komt nu op gang.

Foto door Andrea Piacquadio via Pexels

Zelfs een telefoongesprek van twintig minuten is voor journalist Wineke de Boer (44) een energieslurpende activiteit. 'Ik wist dat je ging bellen, daar houd ik dan de rest van de dag rekening mee', zegt ze. 'Want als ik te veel doe, word ik daar onmiddellijk voor gestraft.' Twee dagen eerder is ze voor bloedonderzoek naar het ziekenhuis geweest, ze woont vlakbij, dat is nog een geluk, de rest van de dag was ze gevloerd: koud, nergens zin in, geen eetlust en zó ontzettend moe.

'Ik leef nog altijd als een soort dweil', vertelde ze acht weken geleden *in de Volkskrant* en sindsdien is er schrikbarend weinig veranderd. 'Ik kreeg een filmpje toegestuurd met lichte oefeningen en toen ik daaraan begon dacht ik: dit zijn

oefeningen voor iemand die bijna dood is. Op je rug liggen en je hoofd optillen, daar moest ik al van bijkomen. Bij de geringste inspanning word ik benauwd en gaat mijn hartslag razendsnel omhoog.' De vermoeidheid kan zo ernstig zijn dat ze 's avonds niet eens meer kan lezen – dan worden de woorden in haar hoofd verhaspeld tot een onbegrijpelijke brij.

Vijf maanden nadat ze het coronavirus had opgelopen wijst bloedonderzoek uit dat ze kerngezond is. Maar waar komt die slopende vermoeidheid dan vandaan? 'Ik begin steeds meer te twijfelen of dit nog wel goed gaat komen', zegt ze. 'Ik probeer er niet te veel aan te denken, maar ik ben een stuk somberder dan twee maanden geleden.'

Nu er gaandeweg meer aandacht komt voor de langetermijngevolgen van covid-19, groeit de bezorgdheid over een scala aan onverklaarbare klachten die een deel van de patiënten in zijn greep houdt. De belangrijkste: extreme moeheid. De afgelopen maanden is duidelijk geworden dat covid-patiënten schade aan hun organen kunnen overhouden, wat een deel van de vermoeidheid kan verklaren. Maar hier gaat het om patiënten bij wie lichamelijk niets aan de hand lijkt: geen longproblemen, geen beschadigde hartspier, geen naweeën van een langdurige ic-opname en toch uitgeput na de minste inspanning.

Artsen en wetenschappers spreken van een post-covidsyndroom, dat opmerkelijk genoeg juist patiënten lijkt te treffen die van het virus zelf niet al te ziek zijn geweest. Hun verschijnselen vertonen grote gelijkenis met een onbegrepen aandoening waarvoor nog altijd geen behandeling bestaat, het chronischvermoeidheidssyndroom (CVS).

(Bron en volledig artikel Volkskrant)